Dolní Lukavice

Kraj: Plzeňský
Okres: Plzeň-jih
Správní obvod: Přeštice
GPS souřadnice: 49.601922N, 13.344231E
Nadmořská výška: 355 m n. m.
První pís. zmínka: 1216 (808 let)
Počet obyvatel: 1 094
PSČ: 334 01
Adresa URL: www.dolni-lukavice.cz

Historie obce Dolní Lukavice

První historicky doložená zmínka o obci pochází z roku 1216, kdy statek vlastnil blíže neurčený pan Štěpán, roku 1243 - 45 přešel pak do držení bratrů Bohuchvala a Vitla z Lukavice, kteří náleželi k rodu Bohuchvalů z Hrádku. Roku 1250 se stal majitelem obce jejich potomek Štěpán z Lukavice, jenž se roku 1427 stal také patronem zdejšího kostela.
V polovině 15. století získal Dolní Lukavici rod Lukavských z Řeneč a vlastnil ji až do roku 1596. Prvním majitelem statku z tohoto rodu byl Lvík z Řeneč zmiňovaný roku 1444 - 1452 a po smrti Lvíka jeho syn Jan, který byl vlastníkem od roku 1470 do roku 1474. Po něm zdědili statek jeho synové Lvík a Markvart, kteří roku 1502 zvětšili majetek o les Vysokou a ves Horní Lukavici. Když se pak roku 1505 o državy dělili, získal Lvík tvrz v Dolní Lukavici se dvorem, část vesnice s mlýnem v lukách a les Rovně. Roku 1522 odkázal majetek svým synům Petru a Václavu. Pozdějším dělením připadla Lukavice Václavovi a Petr se stal majitelem dvoru Vodokrty. Roku 1596 byla Lukavice posledními vlastníky z rodu Lukavských z Řeneč prodána Jindřichu Chlumčanskému z Přestavlk, který byl již před tím majitelem Radkovic nad Skálou a tímto zdařilým obchodem své državy výrazně rozšířil, zemřel roku 1603.
Roku 1615 připojil obci ke svému majetku Jáchym Loubský z Lub a na Řenčích, který se v letech 1618 - 1620 účastnil stavovského povstání. Ač byl pokutován ztrátou poloviny jmění, vyvázl díky podvodu zcela bez újmy, podařilo se mu totiž tehdy přesvědčit královskou komoru, že dluhy na statcích činí více nežli pokuta. Vlastnil vsi Horní i Dolní Lukavici, ves Lišice, Háje, Osek, Libakovice, Plevňov, Knije, Krasavce, pustou ves Lomy, ves Snopoušov a Vodokrty se dvorem a díl vsi Předenic.Od roku 1623 se na Lukavici vystřídalo mnoho majitelů až k roku 1651, kdy se při prodeji statku Otovi Jiřímu z Helversonu na Tasňovicích a Racovech přišlo na tehdejší podvod a královská komora nařídila vše prodat na zaplacení veškerých škod. Císař Leopold I. daroval roku 1662 svá práva ke statku Hraběti Františku Albrechtovi Harrachovi, který Horní i Dolní Lukavici a Řenče obratem prodal Karlu Leopoldovi hraběti Caretto - Millesimo. Jím byly vsi prodány již roku 1666 Pavlovi hraběti z Mozina. Jeho syn Ferdinand Matěj vlastnil kromě dolnolukavického panství také panství Seč, roku 1712 rozšířil dědictví o ves Chlumčany a roku 1717 ještě o Letiny. Roku 1708 dal Ferdinad Morzin zbořit starou sešlou tvrz a povolal plzeňského architekta Jakuba Augustona mladšího, aby zde postavil reprezentativní sídlo. Tímto vznikl v Dolní Lukavici trojkřídlý barokní zámek s podkovovitým půdorysem. Roku 1730 byla ve východním křídle dokončena kaple sv. Jana Nepomuckého.
Mezi záliby Morzinů patřila také hudba. Zejména Ferdinand a jeho syn Karel Josef František byli významnými mecenáši hudebních skladatelů. Měli dokonce vlastní kapelu se 16 hudebníky. Nejvýznamnějším z nich byl bezpochyby Josef Haydn, o jehož zdejším působení, jakožto kapelníka, se

vedou neustálé dohady. Předpokládá se však, že by to mohlo být období mezi rokem 1757 a 1761. Složil zde svou první symfonii, tzv. Lukavickou, která však rovněž není přesně datována.
Hrabě Karel Josef František Morzin prodal roku 1780 spojené panství lukavické hraběti Karlu Bedřichu z Hatzfeldu, od nějž je pak roku 1794 odkoupil hrabě Hugo Damian ze Schönbornu, který z panství učinil v roce 1811 fideikomis (majetek, který zakladatel zajišťuje pro rod ustanovením o jeho nezcizitelnosti a dědické posloupnosti) pro třetí schönbornskou linii. Panství se v té době skládalo ze tří statků, jimiž byly Dolní Lukavice s 18 vesnicemi, Přeštice a Žehrovice se 3 vesnicemi a Příchovicemi se 6 vesnicemi. Posledním majitelem statku byl pan Veverka, který jej vlastnil od poloviny třicátých let 20. století do roku 1945, kdy panství připadlo státu, neboť se na něj vztahoval dekret číslo 12 vydaný prezidentem Benešem. V období komunismu zde byla psychiatrická a protialkoholická léčebna, později pak sklad zdravotnického materiálu. Nyní je zde uložena část depozitáře Západočeského muzea po dobu jeho rekonstrukce.
Kromě již zmíněného zámku patří mezi další významné památky Dolní Lukavice kostel sv. Petra a Pavla, který byl za Haydnových dob, stejně jako dnes, zřejmě místem produkce zámeckého hudebního tělesa.